

Julsången

berättelsen

Syfte
Ingen högtid har så många sånger skrivna om sig som julen, eller? Alla minnen och känslor som väcks till liv när julsångerna varje år återkommer. Vissa sånger följer oss genom hela livet, en tradition av betydelse. Vad handlar julsångerna om? Här får eleverna möjlighet att lyssna, fördjupa sig i texterna och skapa eget med julsången som inspiration.
Lgr11
<p>Årskurs 1-3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lässtrategier för att förstå och tolka texter samt för att anpassa läsningen efter textens form och innehåll. • Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. • Enkla former för textbearbetning, till exempel att i efterhand gå igenom egna och gemensamma texter och göra förtydliganden. <p>Årskurs 4-6</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. • Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. • Olika sätt att bearbeta egna och gemensamma texter till innehåll och form. Hur man ger och tar emot respons på texter.
Texttyp
Berättande text
Antal lektioner
7 delar
Årskurs
F-3, 4-6

Lektionsplanering

Julmusik eller julvisor är inget nytt, redan på 1400-talet sjöngs carols, folkliga visor. En typ av julsång med ursprung i England. Julmusik är en tradition i många länder och visst är det så att vi förknippar julen med låtar som följt med oss i flera år? Musik berör, den väcker känslor och minnen till liv. Ibland kan vi texten, ibland nynnar vi med – men vad handlar egentligen den där julsången om?

Denna uppgift handlar om att titta närmre på just innehållet i julsånger. Vad handlar de om? Vilket är budskapet? I vilken miljö utspelar de sig och vem eller vilka finns nämnda? Kanske kan detta bli ett samarbete mellan ämnena musik, bild och svenska? Du kan själv utforma lektionerna och anpassa för din elevgrupp. Jag har valt att dela in upplägget i sju delar men du kan med fördel planera så det passar er. Varje del går att utveckla för att visa eleverna exempel och undervisa hur samt varför.

För elever på mellanstadiet kanske materialet kan användas även på engelska. Att hitta en engelsk julsång som de arbetar med. Ett tips är att i klassen tillsammans arbetar med samma julsång för att eleverna ska kunna hjälpas åt och få en förförståelse för varandras egna berättelser. Om uppgiften görs på både svenska och engelska så får eleverna ytterligare ett stöd i skrivandets strukturer.

Del 1 – vad är en berättande text?

Fråga eleverna vad de tycker att en bra berättelse innehåller. Vad är det som avgör när de väljer böcker? Vad är det som gör att de ibland påbörjar en bok men inte fullföljer den? Viktiga och spännande samtal om just läsning och val av böcker när de själv får välja. Kanske kan ni göra ett eget dokument med punkter som är viktiga för er som läsare, dessa punkter kan ni sedan ta med er i ert eget skrivande.

Undervisa eleverna i hur en berättelse är uppbyggd. Ni kan med fördel läsa en julsaga och titta på de olika delarna.

Vad berättar titeln?

Titta på orienteringen som karaktärer, plats, tid, miljö.

Vilka problem/hinder finns med, vilka känslor är kopplade till dessa och hur löser sig problemet/hindret?

Vad är ett budskap? Kunde ni hitta något budskap i berättelsen?

Del 2 – att skapa en känsla och inre bilder

När ni läste julsagan i föregående del, kunde ni få inre bilder? Vad var det som gjorde att ni kunde få just dessa? Fördjupa er och titta på meningar ifrån berättelsen som skapar känsla och just inre bilder. Vad är det som behöver utvecklas i en text för att den ska fånga läsaren? (Lära känna karaktären, få beskrivit hur något ser ut eller hur någon känner – hur och var i kroppen känns det?).

Jämför meningarna nedan tillsammans med eleverna. Samtala om att utveckla meningar för att ge läsaren inre bilder och känslor.

”Natten den första december var blåsig. Det fanns inga människor ute. Jag frös.”

”Det var en mörk och kall natt den första december. Det var folktomt ute och vinden susade över gatorna. Den fick med sig höstens sista löv i en fartfylld dans. Jag frös och drog ner mössan över mina iskalla öron.”

Vad kan du höra när det blåser?

Hur ser det ut när det blåser?

Hur känns blåsten i december?

Du får gärna använda tillhörande dokument för att låta eleverna träna på just detta, att utveckla meningar så de ger möjlighet till inre bilder och en känsla.

Före eleverna skriver sin egen berättelse – gör gärna en gemensam berättelse utifrån en julsång som du valt. Detta för att undervisa och stötta eleverna i hur processen kan gå till.

Del 3 – välj julsång

Eleverna får i uppgift att lyssna på julsånger. Du som lärare kan ha valt ut några låtar och skrivit ut texten men du kan också lämna eleverna att själv leta, lyssna och välja. Det är även du som avgör om eleverna ska arbeta enskilt eller par/grupp. Tydliggör uppgiftens syfte så eleverna vet varför de ska välja en julsång. Detta för att underlätta att de tar en julsång som de förstår och där de kan uppfatta budskapet.

Del 4 – vad handlar julsången om?

När eleverna valt låtar så får de i uppgift att läsa texten. De kan med fördel fylla i mallen "vad handlar julsången om?" där de tränar på att plocka ut händelser, personer, känslor. Det är inte säkert att alla delar framgår i låttextern men med hjälp av lite fantasi och läsning mellan raderna så kan eleverna själv skapa ett sammanhang och en röd tråd. Understryk detta för eleverna så de inte fastnar vid att de inte finner svar på samtliga frågor. Berättelsen ska bli en kombination av textens budskap/innehåll och deras egen fantasi. Mallen "vad handlar julsången om?" finns i två olika nivåer.

När de läst och plockat ut händelserna i låten så ska de skriva en egen berättelse.

De ska använda låtens huvuddrag i sin text, det vill säga det som eleverna plockat ut. För att stötta eleverna ytterligare i sitt skrivande så kan de planera sitt skrivande i en "sexfältare". I den skriver eleverna nyckelord om vad berättelsen ska innehålla. Här kan de kombinera textens verkliga berättelse och göra sina egna tillägg. Det är nu låtens innehåll kommer till liv och blir mer än en julsång.

Del 5 – vi hjälper varandra

När elevernas texter är klara så kan de ge varandra återkoppling. Använd en checklista där eleven/paret först själv stämmer av om den fått med allt och därefter kan en kamrat eller ett annat par läsa och stämma av. Samtala och undervisa hur man kan ge återkoppling som leder framåt. Inte sällan fastnar eleverna i att "allt var bra" och där kan vi behöva träna på att förklara, vad var det som var bra? Vad kan vi utveckla utifrån syftet och målen med uppgiften? Titta både innehåll och formalia.

Del 6 – text och bild

Att få texten att samspela med bild är en spännande uppgift. Låt eleverna illustrera till sin berättelse. Du kan välja material i förväg eller låta eleverna välja. Titta gärna på julbilder i böcker eller på nätet för att inspireras. Hur kan man fånga känslan och berättelsens huvuddrag i en bild?

Del 7 – delge varandra

Låt eleverna läsa sina berättelser för varandra, antingen inför klassen som helhet eller i mindre grupper. Kanske kan kamraterna gissa vilken julsång som ligger till grund för berättelsen? Avsluta sedan berättelsen med att lyssna på den valda julsången. Eleverna brukar uppskatta om berättelserna finns tillgängliga, digitalt eller uppsatt i skolan så fler kan ta del av deras fantastiska berättelser.

Vad handlar julsången om?

Låttitel

Låtskrivare

Artist

---

1. Vad handlar låten om?

---

2. Vad har låten för budskap?

---

3. Vem handlar låten om eller vem är det som berättar?

---

4. Finns det något problem/hinder i låtens budskap?

---

5. Finns det någon lösning på problemet/hindret i texten?

---

6. I vilken miljö och tid utspelar sig låttexten?

---

7. Vilka känslor finns i låttexten?

Vad handlar julsången om?

Låttitel _____

Låtskrivare _____

Artist _____

1. Finns det några personer som nämns i låttexten?
2. Vem i texten är det som vill berätta något?
3. Vem är texten skriven till?
4. I vilken miljö utspelar sig texten?
5. I vilken tid utspelar sig texten?
6. Vad har låten för budskap?
7. Finns det något problem/hinder i låtens budskap?
8. Finns det någon lösning på problemet/hindret i texten?
9. Vilka känslor finns kopplade till låttexten?
10. Sammanfatta kort låtens berättelse.

Utveckla meningarna

Det var en mörk och kall decembernatt.

Hon kände hur vinden och regnet slog mot hennes kinder.

I en liten ask låg en ring.

Jag tittade upp mot himlen och såg hur snöflingorna föll.

Checklista – berättande text

Dagens datum:	Jag	Kompis
namn och datum		
titel		
orientering (karaktärer, miljö, tid)		
problem		
känslor		
lösning		
avslut		
budskap		

Ge författarna beröm, vad i texten var bra?

Ge författarna ett tips hur deras text kan bli ännu bättre!

Författare: _____

Respons av: _____